

การประเมินอิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัว ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียนของนักเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

**Assessing Effects of Family Educational Opportunity on Achievement,
Emotional Intelligence, Academic Aspiration and Learning Habits
of 6th Grade Students in NakornLuang, Ayuthaya Province**

เบญจมาพร แสงจันทร์ (Benjamaporn Seangjan)* นลินี ณ นคร (Nalinee Na Nakorn) **

สังวรณัฏฐ์ จักรระโทก (Sungworn Ngudgratoke) ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินอิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอ นครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประชากรเป็น จำนวน 413 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบ่งกลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มศรีทักขิณ จำนวน 262 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 เป็นแบบบันทึกผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การวิเคราะห์อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาใช้การวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1. ตัวแปรโอกาสทางการศึกษาที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยพบว่าเพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเพศหญิง นักเรียนที่มีบิดาจบมัธยมศึกษาตอนต้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีบิดาจบประถมศึกษา และครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาทมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท 2. ตัวแปรโอกาสทางการศึกษาที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวจะมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่าลูกที่มีพี่น้องหลายคน นักเรียนที่มีบิดาจบ ปวช. หรือ ปวส. มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีบิดาจบประถมศึกษา และนักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนต้นมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีมารดาจบประถมศึกษา 3. ตัวแปรโอกาสทางการศึกษาที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ได้แก่ นักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีมารดาจบประถมศึกษา 4. ตัวแปรโอกาสทางการศึกษาที่มีผลต่อนิสัยในการเรียน ได้แก่ เพศชายมีนิสัยในการเรียนน้อยกว่าเพศหญิง และนักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัวจะมีนิสัยในการเรียนน้อยกว่านักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพลูกจ้าง รับจ้างและเกษตรกร

คำสำคัญ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นิสัยในการเรียน

โอกาสทางการศึกษา ของครอบครัว

*นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี yamira_mira@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Nalinee_na_nakorn@hotmail.com

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช Sungworn@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

Abstract

This research aimed to assess effects of family's educational opportunity achievement, emotional intelligence, motivation, and learning habits of Prathom Suksa 6th students (equivalent to 6th graders) in Nakorn Luang district, Ayuthaya province. The target population was 413 Prathom Suksa 6th students from which the sample consisting of 262 students were drawn.

Research instruments included 2 instruments: the first instrument was the record form used to document ONET-test scores of students, the second instrument was the questionnaire intended to measure achievement, emotional intelligence, educational aspiration, and learning habits. The analysis of family's educational opportunity effects was implemented using a regression analysis.

The major research findings included: 1. Educational opportunity-related variables correlating with student achievement was gender. It was found that male had low achievement than females. Students whose father completed lower secondary education had lower achievement than those students whose father completed primary education. Students whose families had salary greater than 10,000 baht had higher achievement than those who were from family with salary less than 10,000 baht. 2. Family educational opportunity-related variable affecting emotional intelligence was the number of sibling and parental education. It was found that students with no sibling had lower emotional intelligence than those who had more number of siblings. Students whose father completed vocational education had higher emotional intelligence than students whose fathers completed primary education. Students whose mothers completed lower secondary education had high emotional intelligence than those students whose mother had primary education degree. 3. Educational opportunity-related variables affecting educational aspiration included mother education. It was found that students whose mother completed higher secondary education degree had high educational aspiration than those students whose mothers completed primary education. 4. Educational opportunity-related variables affecting learning habits of students included gender and mother's education. Males had worse learning habits than females. Also students whose mothers were a merchant or self-employed had worse learning habits than those students whose mothers were a labor or famer.

Keywords: Achievement, Emotional Intelligence, Educational Aspiration, Learning habits, Family's educational opportunity

*นักศึกษาหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช yamira_mira@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช Nalineee_na_nakorn@hotmail.com

***อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช Sungworn@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

บทนำ

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในสังคมที่ทำหน้าที่หล่อหลอมและขัดเกลาความเป็นมนุษย์ทั้งการอบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคมให้แก่สมาชิกครอบครัว เพื่อให้เป็นคนดี มีคุณธรรม (วารสารสตรีและครอบครัว : 2552) ปัจจุบันเด็กและเยาวชนได้รับการอบรมเลี้ยงดูและเอาใจใส่จากสถาบันครอบครัวน้อยลง ทั้งนี้เกิดมาจากโครงสร้างของครอบครัวได้เปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยายกลายเป็นครอบครัวเดี่ยว พ่อกับแม่มีลูกไว้กับปู่ ย่า ตา ยาย หรืออยู่กับคนชราเพื่อไปทำงานในเมือง ผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้นเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว สถานการณ์เหล่านี้ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในครอบครัวลดน้อยลง ปัญหาการหย่าร้างมากขึ้น (บุญช่วย โชคอำนวยชัย 2537: 3-4 ; สราวุธ เพ็ชรชีก 2553 : 3) ด้วยความแตกต่างทั้งด้านสถานภาพของครอบครัว สถานะความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพของผู้ปกครอง และรายได้ของแต่ละครอบครัว จะได้รับจึงทำให้สภาพปัญหาของครอบครัวแตกต่างกัน และส่งผลให้เด็กได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ต่างกัน ปัญหาในเรื่องรายได้ของครอบครัวอาจเกิดจากการศึกษาของผู้ปกครอง ดังที่วิทยากร เชียงกูล (2552 : 60-66) กล่าวว่ารายได้ของผู้ปกครองที่จบการศึกษาระดับมัธยม ไม่สามารถยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวให้พ้นจากความยากจนได้หรืออาจจะมีรายได้เฉพาะเลี้ยงตนเอง เมื่อครอบครัวมีสมาชิกเพิ่มขึ้นหลายคน รายได้เฉลี่ยที่ได้รับต่อเดือนก็จะไม่เพียงพอ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าเด็กยากจนมีอัตราการเข้าเรียนจริงในระดับการศึกษาก่อนบังคับต่ำกว่าเด็กทั่วไป โดยปัจจัยทางเศรษฐกิจที่พบในเด็กที่เข้าเรียนช้ากว่าเกณฑ์ มักอยู่ในครอบครัวใหญ่ ครอบครัวยากจน เป็นต้น นอกจากนี้สภาพครอบครัวก็เป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเด็ก กล่าวคือเด็กในครอบครัวที่มีทั้งพ่อและแม่จะมีโอกาสได้เรียนตามเกณฑ์มากกว่าเด็กจากครอบครัวที่ขาดพ่อแม่ มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว และครอบครัวที่พ่อแม่ มีการศึกษา จะส่งเสริมและลงทุนให้ลูกมากกว่าครอบครัวที่พ่อแม่มีการศึกษาน้อย (เปรี๊ยะ กิจรัตน์กร, 2555)

เมื่อศึกษาสภาพที่ส่งผลกระทบต่อเด็กในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า อยุธยาเป็นเมืองหนึ่งที่มีนิคมอุตสาหกรรมและเป็นจังหวัดหนึ่งในหลายจังหวัดที่ประสบปัญหาอุทกภัยในปี พ.ศ. 2554 การเกิดอุทกภัยทำให้นิคมอุตสาหกรรม 4 แห่งในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาได้รับความเสียหายทั้งทางทรัพย์สินและระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยนิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนครซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอนครหลวงเป็นแห่งหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยครั้งนี้ โรงงานที่ตั้งในนิคมอุตสาหกรรมบางโรงงานปิดตัวลง ทำให้เกิดภาวะว่างงาน มีคนตกงานเพิ่มมากขึ้น บางโรงงานต้องย้ายที่ตั้งไปอยู่จังหวัดอื่นจึงทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานตามไปด้วย การเคลื่อนย้ายแรงงานดังกล่าวนี้ส่งผลให้ครอบครัวบางครอบครัวต้องแยกกันอยู่ หรือทิ้งลูกไว้กับปู่ ย่า ตา ยาย ครอบครัวต้องรับภาระเพิ่มมากขึ้นขณะที่รายได้เท่าเดิมหรือน้อยลง การที่พ่อแม่ต้องแยกกันอยู่หรือพ่อแม่ย้ายแรงงานตามที่ตั้งโรงงานทำให้เวลาที่มีอยู่ถูกแบ่งไป พ่อแม่มีเวลาในการดูแลเอาใจใส่ทั้งในเรื่องการอบรมบ่มนิสัยและการเรียนของเด็กลดน้อยลง เด็กที่ขาดในสิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อโอกาสทางการศึกษาโดยมีงานวิจัยในอดีตและปัจจุบันสนับสนุนหลายแนวคิด เช่น ผลการวิจัยของ สมศรี ประเสริฐวงษ์ (2541 : 186) กล่าวว่า เด็กที่อยู่ในครอบครัวอบอุ่นจะมีพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา ตรงกันข้ามกับเด็กที่ทอดทิ้ง ไม่มีโอกาสได้รับความรักความอบอุ่น แม้จะอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับสิริลักษณ์ เอี่ยมสำอาง (2546 : 3) ได้สรุปไว้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของแต่ละครอบครัวมีความสำคัญต่อการวางรูปแบบและพื้นฐานอุปนิสัยให้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

กับเด็ก เพราะถ้าเลี้ยงดูลูกได้ถูกต้อง ก็จะช่วยป้องกันไม่ให้มีปัญหาเรื่องการพึ่งตนเองเกิดขึ้น จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวัยเด็กตอนกลางได้ดี เช่น สามารถตอบสนองต่อปัญหาได้ดี คิดถึงผู้อื่นมากกว่าตนเอง มีความอดทน มีความรอบคอบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของ การุณ ศรีรุณ (2552 : 63) ที่กล่าวว่า พ่อแม่มีบทบาทเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก มีอิทธิพลต่อการวางแผนการศึกษาและการประกอบอาชีพให้กับบุตร พ่อกับแม่จึงต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างตนเองกับลูกให้มาก เพราะในยามที่เด็กมีปัญหาพ่อกับแม่จะเป็นที่ปรึกษาที่ดีที่สุดให้กับลูกได้ดีกว่าเพื่อน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าว คือสิ่งที่เป็แรงผลักดันให้นักเรียนแสวงหาความรู้ทั้งภายนอกและภายใน (ดวงพร พันธุ์พิทักษ์ 2548 : 55) ลักษณะนิสัยทางการเรียนก็เป็นปัจจัยอีกด้านหนึ่งที่ได้รับผลจากโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวที่แตกต่างกัน ดังผลการวิจัยของ สุพัตรา ผลรัตนไพบูลย์ (2550 : 81) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ทั้งนี้เพราะสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน โดยการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ ให้ความรัก ความห่วงใย ให้ความสำคัญ สัมพันธภาพที่แน่นแฟ้นในครอบครัวจะช่วยให้ความเป็นครอบครัวอบอุ่น นักเรียนเกิดความอบอุ่น เห็นความสำคัญของการเรียน จัดระบบการเรียน พร้อมทั้งจะศึกษาหาความรู้ จึงจะเห็นได้ว่าเด็กที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงมักมาจากครอบครัวที่เน้นเรื่องความใฝ่สัมฤทธิ์

จากปัญหาดังกล่าวและจากผลการวิจัยที่ผ่านมาทำให้เห็นว่าโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวแต่ละครอบครัวแตกต่างกันออกไป ก่อให้เกิดผลในด้านต่าง ๆ ต่อเด็ก เช่น ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียน จากการศึกษาผลที่เกิดในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียน ล้วนแล้วแต่เกิดจากโอกาสทางการศึกษาของครอบครัว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและการอบรมเลี้ยงดู ของครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาในประเด็นอิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และนิสัยในการเรียนของนักเรียนในอำเภอนครหลวง โดยเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่นซึ่งจะมีการเรียนรู้ทางสังคมทั้งภายนอกและภายใน และจะต้องศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษา หากครูไม่เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมเหล่านี้และช่วยแก้ไขปัญหและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็ก ก็จะส่งผลให้นักเรียนเกิดปัญหาในการดำเนินชีวิตและการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อประเมินอิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัว ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

- เพศ
- จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา

โอกาสทางการศึกษาของครอบครัว คือ ปัจจัยพื้นฐานของครอบครัวที่ส่งผลต่อโอกาสการได้รับการศึกษาของนักเรียน ได้แก่

- สถานะภาพทางเศรษฐกิจ (จำนวนเงินที่ได้มาโรงเรียน และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน)
- สถานะภาพของครอบครัว
- สภาพครอบครัว
- การศึกษาของบิดา
- การศึกษาของมารดา
- อาชีพของบิดา
- อาชีพของมารดา
- รายได้โดยเฉลี่ยของครอบครัว

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. ความฉลาดทางอารมณ์
3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
4. นิัยในการเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 413 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยในอำเภอครหลวงมีการแบ่งการดูแลเป็นกลุ่มโรงเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอุดรนคร และกลุ่มศรีทักษิณ ทั้งสองกลุ่มอยู่ใกล้กับนิคมอุตสาหกรรมสหรัตนนครและท่าขนแร่ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นคนท้องถิ่นและทำงานในเขตอำเภอ ซึ่งลักษณะบริบทของทั้งสองกลุ่มนี้มีความเหมือนกัน ผู้วิจัยจึงทำการเลือกกลุ่มโรงเรียนศรีทักษิณ ซึ่งมีสมาชิกภายในกลุ่มจำนวน 10 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มศรีทักษิณ อำเภอครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับ ดังนี้ ฉบับที่ 1 เป็นแบบบันทึกผลคะแนนการทดสอบระดับชาติ (O-NET) 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับโอกาสทางการศึกษาของครอบครัว ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

และนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนตัวและสภาพพื้นฐานครอบครัว ของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.60 ถึง 1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.78 ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าความตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.76 ตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับนิสัยในการเรียนมีค่าความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ 1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.75 การวิเคราะห์อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาใช้การวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน พบว่าเป็นชายมากกว่าหญิง โดยชายคิดเป็นร้อยละ 52.60 และหญิงคิดเป็นร้อยละ 47.40 ส่วนผลการวิเคราะห์ จำนวนพี่น้องร่วมบิดามารดา พบว่านักเรียนมีจำนวนพี่น้อง 2 คนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.60 และนักเรียนเป็นลูกคนเดียวน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 13.70

2. สภาพพื้นฐานของครอบครัวของนักเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับเงินมาโรงเรียนวันละ 21-30 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.60 ด้านสถานะภาพของครอบครัว พบว่า บิดามารดาอยู่ด้วยกันมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.50 ด้านสภาพครอบครัว พบว่า อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา คิดเป็นร้อยละ 63.20 ด้านการศึกษาของบิดา พบว่า บิดาจบประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 29.50 ด้านการศึกษาของมารดา พบว่า มารดาจบประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.80 ด้านอาชีพของบิดา พบว่า บิดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.30 ด้านอาชีพของมารดา พบว่า มารดาประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.90 ด้านรายได้เฉลี่ยของครอบครัวของนักเรียนต่อเดือน พบว่า ครอบครัวของนักเรียนมีรายได้ 15,000 บาทขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.30 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านของนักเรียน พบว่า สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านที่ทุกครอบครัวมีมากที่สุด ได้แก่ พัดลม คิดเป็นร้อยละ 100.00

3. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้ เพศมีผลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยพบว่าเพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเพศหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = 55.140, t = -4.736, p = .000$) การศึกษาของบิดามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนที่มีบิดาจบมัธยมศึกษาตอนต้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีบิดาจบประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = 39.66, t = -2.388, p = .018$) รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยพบว่าครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนมากกว่า 10,000 บาท ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = 55.285, t = 4.364, p = .000$) รายละเอียดดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

ตารางที่ 1 ผลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
ค่าคงที่	343.215	30.465		11.266	.000
นักเรียนเพศชาย	-55.140	11.643	-.295	-4.736	.000
บิดาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	-39.655	16.608	-.187	-2.388	.018
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวมากกว่า 10,000 บาท	55.285	12.669	.294	4.364	.000

4. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้ จำนวน พี่น้องมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวจะมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้อง 4-5 คนขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = -5.471$, $t = -2.415$, $p = .017$) การศึกษาของบิดามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนที่มีบิดาเรียนจบ ปวช. หรือ ปวส. มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีบิดาเรียนจบประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = -2.675$, $t = 1.576$, $p = .010$) การศึกษาของมารดามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน โดยพบว่านักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนต้นมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีมารดาจบประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = -3.868$, $t = -1.996$, $p = .049$) สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = 1.054$, $t = 2.091$, $p = .038$) โดยพบว่านักเรียนที่มีสภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีมีผลทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ของสูง รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลของโอกาสทางการศึกษาต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
ค่าคงที่	43.482	3.584		12.133	.000
ลูกคนเดียว	-5.471	2.265	-.188	-2.415	.017
บิดาจบปวช. หรือ ปวส.	5.840	2.252	.227	2.593	.010
จบมารดาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	-3.868	1.939	-.174	-1.996	.047
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน	1.054	.504	.169	2.091	.038

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

5. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้

การศึกษาของมารดาที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยพบว่านักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีมารดาจบประถมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = 5.513, t = 2.781, p = .006$) รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	B	SE	B	t	p
ค่าคงที่	42.467	3.617		11.742	.000
มารดาจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.513	1.983	.231	2.781	.006

6. ผลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้ เพศมีผลต่อนิสัยในการเรียน โดยพบว่าเพศชายมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = -4.528, t = -3.301, p = .001$) อาชีพของมารดาที่มีผลต่อนิสัยในการเรียน โดยพบว่านักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัวมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่านักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพลูกจ้าง รับจ้างและเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($B = -3.195, t = 2.005, p = .046$) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	B	SE	β	t	p
ค่าคงที่	46.801	3.590		13.037	.000
นักเรียนเพศชาย	-4.528	1.372	-.227	-3.301	.001
มารดาอาชีพค้าขายประกอบอาชีพส่วนตัว	-3.195	1.594	-.143	-2.005	.046

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบอิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายไว้ดังนี้

1. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 3 ด้าน ดังนี้

1.1 เพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลวิจัยพบว่า เพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเพศหญิง โดยมีข้อมูลสนับสนุนดังนี้

1) คะแนนเฉลี่ยของผลการสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มตัวอย่าง คะแนนเฉลี่ย

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ของเพศชายต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยของเพศหญิง 2) ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวที่มีผลต่อนิสัยในการเรียน พบว่า เพศชายมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่าเพศหญิง โดยที่นักเรียนชายมีการทบทวนบทเรียนน้อยและจดบันทึกสิ่งสำคัญในห้องเรียนเป็นบางครั้ง ไม่ค่อยหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งความรู้อื่น ๆ นอกห้องเรียน ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่พบขณะทำการวิจัยนอกจากนี้แล้วผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ สรายุทธ เพ็ชรซึก (2553) เรื่องการศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น: ศึกษากรณีโรงเรียนมินประสาธิตวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น เพศชายมีแนวโน้มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นเพศหญิง เพราะ เพศชายชอบแสดงออก ทำทาส โดดโผน มีจิตใจเรว่วน หัวนั้ไหว เป็นผลทำให้ไม่มีสมาธิในการเรียน ชอบหยอกล้อ พุดคุยในเวลาเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำซึ่งต่างจากเพศหญิงที่จิตใจอ่อนไหว ละเอียครอบรอบมีความมุ่งมั่นหวังต่ออนาคตจึงทำให้สนใจเรียนทำให้ผลการเรียนดีกว่าเพศชาย

1.2 การศึกษาของบิดามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนที่มีบิดาเรียนจบชั้นประถมศึกษา เนื่องจากท้องถิ่นที่นักเรียนอาศัยอยู่เป็นเขตอุตสาหกรรม ผู้ที่เข้าทำงานโรงงานได้จะต้องจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จึงทำให้บิดาของนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่ที่เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรมมีช่วงเวลาในการทำงานที่แตกต่างจากอาชีพอื่น ก็คือต้องทำงานเป็นกะ บางครั้งช่วงเวลาที่พ่อว่างจะไม่ตรงกับเวลาที่นักเรียนอยู่บ้านทำให้ไม่สามารถดูแลเอาใจใส่ในด้านกรเรียนของนักเรียน เพราะถ้าต้องเข้างานกะเย็นจะกลับบ้านในเวลาเช้าซึ่งนักเรียนออกไปโรงเรียนแล้ว จึงต่างจากบิดาที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ทำงานตามเวลาปกติจึงมีโอกาสได้ดูแลเอาใจใส่นักเรียนในเรื่องการเรียนได้มากกว่าอาจช่วยได้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี

1.3 รายได้ของครอบครัวมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครอบครัวของนักเรียนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำ ดังที่วิทยากร เชียงกูล (2553 : 20) กล่าวว่าครอบครัวที่มีรายได้เพียงพอต่อการยกระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวให้สูงขึ้น จะมีทุนทรัพย์เพียงพอที่จะส่งเสริมให้ลูกได้รับความรู้เพิ่มเติมที่มากกว่าในห้องเรียน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสรายุทธ เพ็ชรซึก (2553) เรื่องการศึกษาปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ศึกษากรณีโรงเรียนมินประสาธิตวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงส่วนใหญ่จะมีความต้องการให้ลูกได้รับการศึกษาสูง

2. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 4 ด้าน ได้ผลดังนี้

2.1 นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้องหลายคน สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นเนื่องมาจากนักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีโอกาสที่จะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลน้อย เพราะไม่มีพี่น้องที่จะพูดคุย ปรึกษาหรือเล่นด้วย ทำให้ไม่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะที่จะสร้างและรักษาความพึงพอใจในความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนี้เป็นองค์ประกอบด้านหนึ่งของ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ ตามที่สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552 : 17-24) กล่าวว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต้องเป็นการให้และรับรู้ความรู้สึก ต้องมีความสามารถที่จะถ่ายทอดความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้อื่น และยังคงควบคุมความคาดหวังทางบวกที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อกันด้วยทักษะทางอารมณ์

2.2 การศึกษาของบิดามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีบิดาเรียนจบชั้น ปวช. หรือ ปวส. มีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่มีบิดาเรียนจบชั้นประถมศึกษา เป็นผลมาจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างที่บิดาจบชั้น ปวช. หรือ ปวส. มีลูกจำนวน 2-3 คน เป็นส่วนใหญ่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยข้อ 2.1 ข้างต้นที่ว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้องหลายคน

2.3 การศึกษาของมารดามีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีมารดาเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีมารดาเรียนจบชั้นประถมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะมารดาของกลุ่มตัวอย่างจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีลูกคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ และสอดคล้องกับผลการวิจัยข้อ 2.1 ข้างต้นที่ว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้องหลายคน

2.4 สภาพเศรษฐกิจของครอบครัวมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์

เมื่อพิจารณาตัวแปรสภาพเศรษฐกิจของครอบครัวที่วัดจากจำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้าน ผลการวิจัยพบว่าครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจดีส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงสาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก สิ่งอำนวยความสะดวกในครอบครัวจะสะท้อนถึงสภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวใดที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านมาก สะท้อนว่าครอบครัวนั้นมีฐานะดี ครอบครัวที่มีฐานะดีจึงมีเงินสำหรับพัฒนาความรู้ความสามารถ สนองความต้องการ ให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองเมื่ออยู่ในสังคม และมีความพึงพอใจในชีวิตการเป็นอยู่มากกว่าเด็กที่ไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกกับ กรมสุขภาพจิต (2548) ที่กล่าวว่า "ไว้ว่า นักเรียนที่จะมีความฉลาดทางอารมณ์ จะต้องมีการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิต สอดคล้องกับ เกียรติคุณ สมทรง สุวรรณเลิศ (2550 : 62) ได้กล่าวว่า ความรู้สึกพึงพอใจกับชีวิตความเป็นอยู่และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในบ้านครบครันก็จะส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงตามไปด้วย

3. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ผลดังนี้

ผลของนักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนปลายกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีมารดาจบมัธยมศึกษาตอนปลายมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่มีมารดาจบประถมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษามาลินี จุฑาปะมา (2554 : 114) กล่าวว่าในการที่นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง-ต่ำ มาก-น้อย แตกต่างกัน มีสาเหตุมาจากตัวบิดามารดาทำบางอย่างที่ดีให้กับลูก เพราะลูกพยายามที่จะเลียนแบบ และบิดามารดาควรมีการส่งเสริมให้กำลังใจเพื่อให้เด็กได้ทำสิ่งต่างๆ ได้ดีตามมาตรฐานที่วางไว้ ดังนั้นการปฏิบัติตนต่อลูกจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มารดาทำเป็นตัวอย่าง เพราะมารดาคือผู้ที่ดูแลลูกตั้งแต่เกิดเป็นผู้ปลูกฝังและชี้นำแนวทางที่ดีให้กับตัวเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

4. อิทธิพลของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวต่อนิสัยในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีทั้งหมด 2 ด้าน ได้ผลดังนี้

4.1 เพศชายมีผลต่อนิสัยในการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า เพศชายมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของโอกาสทางการศึกษาของครอบครัวที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า เพศชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเพศหญิง เพราะเมื่อนักเรียนชายมีนิสัยในการเรียนน้อยจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จากผลการศึกษานิสัยในการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนชายขาดนิสัยในการเรียนด้านการทบทวนบทเรียน การจดบันทึกในสิ่งที่เรียนและการหาความรู้เพิ่มเติมจากนอกห้องเรียน การที่นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ที่ดี ต้องมีการทบทวนและอ่านหนังสือ ทั้งในระหว่างเรียนและก่อนสอบพร้อมทั้งหาความรู้เพิ่มเติมจากสิ่งที่เรียนไป สอดคล้องกับผลการศึกษาของสุพัตรา ผลรัตน์ไพบุลย์ (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าปัจจัยส่วนตัว ได้แก่ เพศเป็นปัจจัยที่ส่งผลมากต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

4.2 อาชีพของมารดามีผลต่อนิสัยในการเรียน

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพค้าขาย/ประกอบอาชีพส่วนตัวมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่านักเรียนที่มีมารดาประกอบอาชีพลูกจ้าง รับจ้างและเกษตรกร เนื่องมาจากการประกอบอาชีพค้าขายและการประกอบอาชีพส่วนตัวเป็นอาชีพที่มีช่วงเวลาในการทำงานไม่แน่นอน ทั้งเวลาเริ่มทำงานและเวลาเลิก เช่น มารดาประกอบอาชีพเปิดร้านอาหาร ขายข้าวแกง จะต้องไปซื้อวัตถุดิบในการทำอาหารช่วงตี 4 ตี 5 และเตรียมอาหารสำหรับขายช่วงเช้าเพื่อขายในตอนเย็น เลิกดึก จึงไม่มีเวลาดูแลนักเรียนหลังจากที่นักเรียนกลับจากโรงเรียนถึงบ้าน ซึ่งต่างจากมารดาที่ประกอบอาชีพรับจ้างและเกษตรกรที่ทำงานเป็นเวลา คือไปทำงานตอนเช้าและกลับจากที่ทำงานตรงกับเวลาที่นักเรียนเลิกเรียน ทำให้มีเวลาดูแลนักเรียนในการทำบ้าน ทบทวนบทเรียน และกวาดขันให้นักเรียนได้อ่านหนังสือในเวลาสอบ สอดคล้องกับผลการศึกษาของสรายุทธ เพ็ชรซึก (2553) ที่ว่า มารดาเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียนตั้งแต่เกิด จึงเป็นผู้ที่สั่งสอนและอบรมให้นักเรียนมีนิสัยในการเรียนแต่เนื่องจากในปัจจุบันผู้หญิงก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้านมากขึ้น เพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว จึงทำให้ ไม่มีเวลาในการดูแล เอาใจใส่นักเรียนเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โรงเรียนควรมีการจัดประชุมและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องการเรียนของนักเรียน โดยผู้ปกครองควรมีเวลาดูแลให้นักเรียนอ่านหนังสือทำการบ้านและทบทวนบทเรียนโดยเฉพาะนักเรียนชาย ซึ่งผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่านักเรียนหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยที่ว่านักเรียนชายมีนิสัยในการเรียนด้านการทบทวนบทเรียน การสืบค้นหาความรู้เพิ่มเติมน้อยกว่านักเรียนหญิง ดังนั้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ ส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักหาความรู้เพิ่มเติมจากห้องสมุดและจากอินเทอร์เน็ต พร้อมทั้งมีการจัดสอนเสริมนอกเวลา

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3 The 3rd STOU Graduate Research Conference

ให้กับนักเรียนที่พ่อแม่ไม่มีกำลังทรัพย์พอที่จะส่งลูกไปเรียนพิเศษในเมืองได้ เพื่อเป็นการลดความแตกต่างของนักเรียนที่พ่อแม่มีรายได้ต่างกัน และเป็นการสร้างโอกาสให้นักเรียนได้รับความรู้เพิ่มเติมอีกด้วย

2. ด้านความฉลาดทางอารมณ์ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่เป็นลูกคนเดียวมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่านักเรียนที่มีพี่น้องหลายคน เนื่องมาจากลูกคนเดียวจะขาดการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ไม่ได้มีการปรึกษาพูดคุยกันระหว่างพี่น้อง ดังนั้นครูควรจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและพยายามให้นักเรียนได้มีการแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้

3. ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่ามารดาเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน ดังนั้นมารดาซึ่งเป็นผู้ที่ให้กำเนิดและดูแลนักเรียนมาตั้งแต่เกิด ควรเป็นแบบอย่าง ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญของการเรียน มีความมุ่งมั่นพยายามในการเรียน ให้นักเรียนตั้งเป้าหมายในชีวิต ในด้านการเรียน ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือตัวเอง มีความกระตือรือร้นในการทำงานและมีความพยายามที่จะแก้ปัญหาและจากสภาพครอบครัวส่วนใหญ่มารดาที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทำงานเป็นลูกจ้างของโรงงาน ลักษณะการทำงานเป็นช่วงเวลาการทำงาน ทางโรงงานจึงควรมีนโยบายให้มารดาได้ทำงานในช่วงเวลาปกติที่สามารถมีเวลาดูแลสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนและดูแลเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียน

4. ผลการวิจัยพบว่านักเรียนชายมีนิสัยในการเรียนที่ดีน้อยกว่านักเรียนหญิง เมื่อพิจารณาจากข้อมูลของข้อมูลพบว่านักเรียนชายทบทวนบทเรียน จดบันทึกและหาความรู้เพิ่มเติมน้อย ดังนั้นทางโรงเรียนควรชี้แจงกับครูในโรงเรียนให้มีการฝึกให้นักเรียนได้มีการจดบันทึกสิ่งสำคัญที่ครูสอนในแต่ละวิชาและมีการสอนนักเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้หัดสืบค้นหาข้อมูลในการเรียนเพิ่มเติมจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต ฝึกให้นักเรียนทบทวนบทเรียนหลังจากที่เรียนไปแล้วและทบทวนบทเรียนก่อนสอบเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาวิจัยนิสัยในการเรียนของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ซึ่งมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีความแตกต่างกันตามที่งานวิจัยได้นำเสนอ
2. ควรทำการศึกษาลักษณะการเลี้ยงดูของบิดามารดาในแต่ละอาชีพที่ส่งผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และนิสัยในการเรียนแตกต่างกัน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2548) *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)* กรุงเทพมหานคร
 สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- _____. (2550) *อีคิว : ความฉลาดทางอารมณ์ (ฉบับปรับปรุง)* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต
- กรรณา ศรีรุ่ง (2552) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- บุญศรี คำชาย (2540) *จิตวิทยาการเรียนการสอน* กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัด
- _____. (2542) *จิตวิทยาแนะแนวเด็กวัยรุ่น* สาขามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ กรุงเทพมหานคร สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- ดวงพร พันธุ์พิทักษ์ (2548) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการอบรมเลี้ยงดูกับความสามารถในการเผชิญและฝ่าฟันอุปสรรคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- นลินี ณ นคร (2555) *เอกสารชุดการสอนชุดวิชา หน่วยที่ 9-15 การพัฒนาเครื่องมือวัดด้านเจตพิสัยและทักษะพิสัย* นนทบุรี สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- บุญช่วย โชคอำนวยชัย (2537) “ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน : ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี จังหวัดอุทัยธานี” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- ปรีชาภรณ์ ใจตรง (2552) “การทำหน้าที่ของครอบครัว และความฉลาดทางอารมณ์ของวัยรุ่นตอนต้น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- เป็รื่อง กิจรัตน์กร (2555) รายงานการประชุมทางวิชาการ เรื่อง ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาไทย : ที่มาและทางออก
- มาลีณี จุโฑปะมาง (2554) *จิตวิทยาการศึกษา* กรุงเทพมหานคร เรวัตการพิมพ์
- วิทยากร เชียงกุล (2552) *สภาวะการศึกษาไทยปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย* กรุงเทพมหานคร บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- _____. (2553) *สภาวะการศึกษาไทย ปี 2552-2553 “จะปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลจริงได้อย่างไร”* กรุงเทพมหานคร บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)
- สรายุทธ เพ็ชรซึก (2553) “ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น : ศึกษากรณีโรงเรียนมินประสาธิตวิทยา เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- สมศรี ประเสริฐวงษ์ (2541) *การอบรมและเลี้ยงดูเด็ก* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยรามคำแหง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มสธ. ครั้งที่ 3
The 3rd STOU Graduate Research Conference

- สิริลักษณ์ เอี่ยมสำอาง (2546) “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู การบรรลุลงตามขั้น
พัฒนาการและพฤติกรรมการพึ่งตนเองของวัยเด็กตอนกลาง” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สุพัตรา ผลรัตนไพบูลย์ (2550) “ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สุรางค์ ไควตระกูล (2553) จิตวิทยาการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 9 กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2552) การศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์ :
ความฉลาดทางอารมณ์ กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พริกหวานกราฟฟิค จำกัด

